ГОЛОС
ТИЖНЕВИК

Львів 17 жовтня 1937
Рік І. Ч. 40.

Передплата:
(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС“ Львів, Міцкевича ч. 11.

ПІДЧЕРКУЄМО І З'ЯСОВУЄМО!

I.

В наших передовицях, заторкуючи різні проблеми і справи українського громадського життя, видвигнули ми кілька стверджень, що їх хочемо сьогодні підчеркнути і з'ясувати не тільки з огляду на такий чи інший відтинок цього ж життя, ту чи іншу проблему і її розв'язку, — але передовсім з огляду на цілість його справ і проблем.

В першій мірі: ми — націоналісти. Провідною й вирішною для нас ідея українського націоналізму й вона руководить нами в кожночасній нашій поставі супроти діючих сил і течій в нашому громадському життю, в підході до всіх справ цього ж життя і в практичному нашому діянню.

Те, що ми націоналісти, наказує нам вітати і підтримувати кожну здорову й корисну для цілости української справи думку, кожен почин, що робить наше життя багатшим і міцнішим, кожну акцію, яка змагає до поширення, поглиблення, розросту й оборони наших духових і матеріяльних вартостей, розбудови політичних, культурних і господарських надбань нації. І то, не зважаючи на те, з якого боку, від якої групи людей, чи навіть партії ця думка, цей почин не виходили б.

З другої сторони наш націоналізм наказує нам боротися безоглядно, як і вимагає цього справедливість, з усіми явищами ґангрини, розкладу, занепадництва й анархії у громадсько-політичному життю, і знову ж таки, не зважаючи на те, хто — хочби і як „заслужений“ спричинює сті явища, якими гарними кличами і словами не прикриває своїх — руїнницьких наділі — намагань. Усе, що треба бити — будемо бити. І скажемо правду в очі усім: і „загально шанованим авторитетам“ і „заслуженим людям“ і в першій мірі членам нашого вужчого середовища.

Чинити це будемо, пам'ятаючи завжди й усюди, про те, що ті, з якими й боремося у своєму ж власному національному середовищі — українці, українська кров, всежтаки ближча, як чужа. Що моральну відповідальність за усе зло, за всю руїну й анархію несемо всі ми без винятку члени української збірноти: умові і фізичні робітники, селяни і селянські сини інтеліґенти. І чи хтось є націоналістом, чи партійцем: ундівцем, або радикалом або ефенівцем, „старим“ чи „молодим“ — відповідальности тієї за все, що діється в нас, зректися, відпекатися не може. Протеж з того випливає й засада, що одного тільки ніколи і в ніякому випадку не вільно виправдувати „українською кров'ю“: злочину національної зради. Немає бо ніякісінької пощади, ні вибачливости, ні толеранції для ренеґатів і запроданців чужій ідеї і чужій силі!

У нашій внутрішній громадсько-політичній боротьбі обов'язує нас — націоналістів передовсім — засада чесної, отвертої гри, справедливости й пошани для людської і національної гідности противника. Боротьби з-за плота, анонімових виступів „лицарів“ із спущеною прилбицею, ударів з-заду, брехні й усяких інших недозволених „підходів“ не признаємо. Коли ж такими методами забагнеться послуговуватися нашим противникам, то тим гірше для них.

І вкінці: наш націоналізм наказує нам ставитися з гідністю й пошаною до чужих націй і їх людей і їх змагань. Вимагає від нас справедливости навіть супроти ворога, якого треба і знати й пізнати. Одною бо з найгірших прикмет, що в останньому часі розпаношилися серед загалу українського громадянства, це легковаження ворога, повне незнання тенденцій історичного розвитку чужих націй, їх вдачі й характеру. Оця ігноранція, легковаження, мовляв: шапками накриємо, перехитримо, ошукаємо — це ж одно із джерел нашого сучасного передовсім же політичного безсилля.

II.

Ми знаємо — оці наші ствердження, коротке з'ясування засад, що ними руководитися маємо супроти себе, свого середовища й доокілишнього світу — викличуть чимало спротиву, більше й менше маскованого, не тільки в рядах наших противників, але й тих, що зовуть себе нашими „однодумцями“.

Ми знаємо і ми приготовані на це! І ми зуміємо кожного часу і на кожному місці дати відповідь безоглядну може, неприємну для декого проте ж правдиву, обосновану фактами і даними.

Без вагання бо здиратимемо маску з тих, що репетуючи про націю, провід, конструктивну роботу і всякий такий інший „творчий“ — ізм — відгороджуються від живого, дійсного життя паперовими стінами своїх тез і „доктрин“. Виказуватимемо усю забріханість їх носіїв, що роздираючи ризи й розливаючи своє „обурення“ зприводу якихось актів насилля, „терору“, п'ястука, — самі оце насилля стосують, або й своєю поведінкою провокують. Що в боротьбі із своїми противниками послуговуються клеветою, фальшуванням і денунціяцією.

Без пощади будемо бити тих, що вигукуючи про „консолідацію“, „об'єднання“ і „толеранцію“, свій вузький партійний інтерес поклали „понад усе“ і поклоняються йому, як золотому тельцеві. Що їх партії і групи і установи це найбільш нетолерантні зборища людей, гірші за жидівські „ґетта“ пашковецькі республіки, що не признають наділі нікого і нічого поза собою і... понад собою. Бити будемо тих, що всі справи, навіть цілу українську проблему міряють міркою своєї партійки тай раді би в оцій партійці зібрати: „усіх, усіх, усіх“...

І ще кпити будемо з усіх тих недоуків і знахарів політичних, що у невідповідальних вигуках про „один провід“, якусь механічну нез'ясовану єдність, чи пак консолідацію, хотіли би знайти лік на всі недомагання нашої дійсности, на всі великі проблеми нашої сучасности. З ґешефтярів, що намагаються просто отими вигуками задурманити суспільність, відзвичайти від думання, повести громадянство шляхом найлегшого опору, підхлібити його найнижчим інстинктам — і в той спосіб вирости на помазаних ласкою вулиці „батьків народу“ чи пак його пророків.

І вкінці завжди й усюди заявлятимемо твердо й рішуче, що націоналізм, націоналістичний рух це не тільки якась анонімова або й названа така чи інша організація, що націоналісти — це не лицарі без імени й без обличчя, що постоять за свою ідею й віру треба і з відкритою прилбицею, віч-на-віч, один проти одного. Так же само прикладом: словом і чином, виказувати будемо усю потворність і недоречність, створюваного нераз самими націоналістами, переконання, що „аморальність“, підступ, злочин, чи Валленродизм, „зрада для ідеї“— це засади, принципи чи головні тези українського націоналізму.

Б. КРАВЦІВ.

Протиукраїнські демонстрації у Львові

В неділю дня 10 ц. м. мали місце у Львові вуличні протиукраїнські демонстрації. В передполудневій порі проходили вулицями групи польської ендецької здебільша молоді з окликами: „Геть з гайдамаками“, „Геть з українцями“. Ідучи вулицею Руською й Ринком повибивали вікна і вивіски в цілому ряді українських установ і крамниць. На вулиці Личаківській побили до крови малого хлопчину, що був у вишиваній сорочці.

Вечером цього ж дня, головно польська академічна молодь влаштувала знову протиукраїнську демонстрацію. Машеруючи вісімками зайняли вони цілу вул. Академічну й підносили оклики: „Гайдамакі преч, українци преч!“— Звідсі прийшли під польський академічний дім на вул. Лозінського, де з вікна якийсь студент до зібраної товпи виголосив під'юджуючу протиукраїнську промову, якій вторувала юрба викрикуючи: „Преч з українськім терором“. „Крев за крев““. „Нєх жиє Польска народова“.

В понеділок вечером демонстрації знову повторилися. З того самого дому при вул. Лозінського вийшла група студентів з окриками „Геть з українцями“. Коли на вул. Академічній товпа зросла до 150 осіб, інтервеніювала поліція, розганяючи юрбу.

Із 37. числом розіслали ми розрахункові перекази „Голосу“ ч. 249. Просимо Вп. Передплатників вплачувати передплату на дальші місяці — останній чвертьрік, і Вп. Кольпортерів вирівнювати належности за кольпортажу.

Даємо живий, цікавий і багатий змістом часопис. „Голосу“ не заступить Вам ніяка газета. „Голос“ Ваш провідник й інформатор.

Його поширення, дальший розвиток і розбудова у Ваших руках. Докажіть же точним вплачуванням передплати й належностей за кольпортажу і приєднуванням все нових передплатників для „Голосу“ — що справа „Голосу“ — Ваша справа!

З життя і преси

Методи

І ТАКЕ БУВАЄ...

Якими методами намагаються „боротися" з нами наші більше чи менше закаптурені противники, виявляють, як не можна краще дві справі, що їх хочемо сьогодні навести.

Почали ми оце видавати двотижневик „НАПЕРЕДОДНІ" присвячений справам літератури, науки і мистецтва. Ще часопис друкувався, ще не появився з друку, як уже заметушилися вельми деякі круги наського „наукового" світу. І що діється: в час, коли ми готовимо число і нам подають перші відбитки його сторінок, один молодий доктор філософії, звичайний член Наукового Товариства ім. Шевченка, співробітник „Назустрічі", намагається вкрасти в друкарні відбитку сторінки, в якій д-р М. Андрусяк пише про деяких „вчених" з Н. Т. Ш. Забирає просто чужу власність, ховає до кишені, щоб знати наперед та повідомити вiдай кого слід про те, з чим виступить „Напередодні". Тільки „на жаль" це йому — отому молодому адептові української науки, вславленому до того ще недавно плягіятом, — не вдається. Застукує його на отому „науковому зацікавлені" редактор „Напередодні" і вимагає звернути забрану сторінку — і молодий доктор (нова „зоря" наського наукового світу) — червоніє, виймає сторінку із кишені й... віддає із словами, що він думав, що вона „отак собі" лежала.

І ці люди хочуть, ставлять навіть вимогу бути... толерантними супроти них. І ще сумніше, що такими методами починають послугуватися люди т. зв. освічені, високообразовані, представники „наукового світу".

ЖІНОЦЬКА ТАКТИКА.

Напасть органу пані Мілени Рудницької „Жінка" на „Голос" ми уже згадували в одному з попередніх чисел. І тоді ж вимагали ми, щоб редакторки „Жінки" відкликали в найближчому числі кинену клевету на добре ім'я і честь членів редакції „Голосу".

Але появилося оте найближче число „Жінки" і ні слова відповіді. „Жінка" замовкла.

Проте ж не замовкнемо, не залишаємо тієї справи ми. Кличемо редакцію „Жінки" на громадянський суд. Хай же пані з „Жінки", що не вміють чи не хочуть відповідати за свої слова, доказують правду своїх закидів перед судом.

Їх же тактику характеризує, як не можна краще, справа Вп. п. Русової Софії. У своїх замітках в 33. ч. „Голосу" — підчеркуємо ще раз — не закинули ми ніже слова Вп. п. Русовій якогось совєтофільства чи большевизму, як це твердить „Жінка". Виступали ми тільки проти того, щоб українські жінки ішли на пацифістичні зборища і на кпини всяких совєтофілів виставляли святе ім'я нашої Нації й Землі. Про те, що „большевицькі впливи в Лізі мира і свободи не дуже сильні" писала сама „Жінка", в примітці до статті Вп. п. Русової... Всього цього, хто читав наші замітки, заперечити не може.

Проте ж комусь залежало на тому, щоб кота обернути хвостом, щоб вмовити в Вп. п. Русову, що „Голос" „б'є" її за большевизм, совєтофільство і т. д. Щоб витягати цю справу навіть на Заг. Зборах „Союзу Українок" для розгривки з „Голосом"...

Як назвати таку методу — лишаємо нашим читачам.

Кара смерти у Львові

Дня 5. жовтня ц. р. розпочався політичний процес перед лавою присяглих у Львові проти М. Хом'яка. Обвинувачував пр. Мінасович. Боронили др. Семен Шевчук і др. Роман Живицкі. Акт обвинувачення каже, що в листопаді 1918. р. в часі боїв за Львів підс. М. Хом'якові підлягав двірець Підзамче й околиця. Дня 7. листопада поляки заняли наріжну камяницю при вул. Жовківській і вул. Мартина та стали обстрілювати двірець Підзамче. По кількагодинній боротьбі поляки уступили, а тоді до згаданої кам'яниці ввійшла стежа під проводом М. Хом'яка, який вбив Йосифа Мехонського, його жінку, сина, сестру. Підсудний рішуче заперечив вбивство родини Мехонських, признаючись тільки, що боровся на вітдинку Підзамче. У помешканні Мехонських не був. Акт обвинувачення каже дальше, що підсудний по скінченні війни укривався спочатку у Львові, а потім в Милованні під прибраним прізвищем Василя Кузьмина. В 1935. р. поліція довідалась, що правдивий Василь Кузьмин перебуває в Ґрудзьондзу. Дальше акт обвинувачення каже, що 14. листопада до кам'яниці Лінтнера, при бойовому відтинку, коли устала на якийсь час стрілянина, добулась українська стежа, провідник якої — той самий М. Хом'як — застрілив м'ясаря Лінтнера. Довідуємось дальше з акту обвинувачення, що в часі погоні за польською стежею підс. Хом'як дав наказ вбити поляка Терліковського. На фільварку в Лисиничах підсудний дав наказ вбити невідомого польського полоненого.

Підсудний рішуче до вини не почувається. Що до вбивства Лінтнера М. Хом'як зізнав, що одного разу вертаючись до команди стрінув на вул. Жовківській хорунжого Яновського, що доручив йому йти з своїми вояками на вул. П'ястів, щоб зліквідувати польську бітвку, яка ранила 10 українських вояків, а 2-ох убила. Яворський відійшов, а за ним пішов підсудний. При вул. П'ястів, побачив український стежу в брамі однієї реальности. Тут почув стріл. Ввійшовши на подвір'я, де стояла стежа побачив кількох стрільців та цивільних вояків. Хор. Яворський показав рукою на вбитого Лінтнера і заявив: „Цей пан не давав мені спокою і тому я вбив його". Що до того, хто вбив родину Мехонських, то підсудний не знає ні не чув взагалі про цю справу підчас боїв за Львів. Коли в 1920. р. підсудний утік з табору полонених в Замостю, довідався у Львові, що його брат Дмитро арештований, як підозрілий у вбивстві Лінтнера, підсудний хотів тоді зложити зізнання в справі невинности брата, бо був на подвір'ю вбитого Лінтнера. Проте йому відрадили це робити. Тоді в дорозі до Милования прийшло підсудному на думку, чи не краще зголоситься в Милованні під призвіщем Василя Кузьмина.

З черги переслухувано свідків прокуратури. Це переважно рідня і найближче оточення вбитого Лінтнера. Всі вони з більшою, або меншою докладністю розпізнають в Хом'яку вбивника Лінтнера, хоча на світлині всі показують на хор. Яворського, як на того, що вбив Лінтнера.

В суботу останнього дня процесу по промовах прокуратора й оборонців судді присяглі затвердили 11-голосами питання в справі вбивства Лінтнера, 6 голосами заперечили питання в справі вбивства Мехонських і 2 питання в справі Терліковського та ран. полоненого в Лисиничах. Тому, що трибунал стояв на становищі, що всю родину Мехонських убив один чоловік — не міг прийняти вердикту присяглих щодо вбивства родини Мехонських і велів суддям присяглим піти вдруге на нараду й то тільки в тій одній справі. Судді присяглі заперечили 7 голосами усі 5 питань у справі вбивства Мехонських. Трибунал по нараді засистував вердикт присяглих щодо вбивства родини Мехонських, а затвердив вердикт щодо вбивства Лінтнера і двох полонених поляків і проголосив присуд, яким засудив М. Хом'яка на **кару смерти**, замінюючи водночас кару смерти на основі амнестійного закону на 15 літ в'язниці.

„Чудесна дитина"

Про п. Гліба Саліковського в Варшаві говорять, як про надзвичайно здібну людину, що знає багато чужих мов, дуже очитаний і т. д. і т. д. — одним словом „вундеркінд". Правда в своїх статтях, друкованих в „Бюлетин-і польско-українскі-м", він не дуже „вундер", але зате його стаття під заголовком „Розум критичний і розум політичний" в ч. 15. Паризького „Тризуба" виявляє всю його непересічність.

Вийшовши від цитати з Адольфа Т'єра, яка нічим не зв'язана із статтею, говорить про аналізу і синтезу, потім критикує статтю Ростислава Волошина в І. кн. „Вістника" й робить цілий ряд непересічних відкрить. Серед них багато **нікому** не знаних, як нпр., що „Симон Петлюра захопив і повів до збройного чину українську націю", що „люди з позою на „вождів" — або провадять народи, або народів не провадять", що „Мусоліні націоналіст" а Гітлер расист", що „кардинал Мерсіе належить до бельгійської традиції, а О'Коннель до ірляндської та англійської і врешті висловлює глибоку думку, що щоби це зрозуміти — треба бути УНР-івцем. Це справді непересічні відкриття, коли зважити, що в нас про цих людей або абсолютно нічого не говориться, або коли говориться, то всіх без розбору втягається до української традиції, як це робить „Вістник" — що також м. ін. відкриває Саліковський, але, що не є винаходом, тільки „маленьким" видхиленням від правди і перекрученням фактів.

Побіч цих відкрить пописується наш „вундеркінд" своєю інтеліґенцією, умінням натягати факти й темпераментним стилем, на якому дуже знати пальці якогось з „вундер-дідів".

Пописується прекрасно. Прочитає книжку „Вістника" — де йде мова про суть нашого проводу з 1917. р., який ніколи не думав про відділення від Росії, який бачив революційний зрив нашої нації і який цей зрив старався гасити — й говорить, що там критикується „помилки людей чину". прочитає річник „Вістника", статті, що говорять про потребу звернутися до наших державних традицій і говорить, що „Вістник", цурається української державної традиції. Чи не прекрасна логіка?

Цілий час і ЛНВ і „Вістник" закидає нашим політикам, що не дивились на справжню нашу традицію, а спіралися на шкідливих утопіях, а Саліковський каже, що традиції „це справа для „Вістника" чужа й нецікава. І знову устає питання чи читав Саліковський — „Вістника", чи тільки подає плоди своєї молодої фантазії.

Стаття Саліковського написана для „Трибуни Молодих", „Тризуба" — нібито в цілях виховних, але до чого доведе таке виховання? Саліковський уважає, що традиції нема доброї і злої, а є одна „від Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Романа, Данила до Сагайдачного Хмельницького, Виговського, Дорошенка, Мазепи, Орлика й сучасного Уряду УНР репрезентованого Андрієм Лівицьким". Знову щось нового! Коли традиція є одна, то чому полишено Іскру й Кочубея? На традиції маємо виховуватись, а коли вся традиція однакова, то значить мусимо однакоо приймати й Мазепу й Переяславську угоду? Невже ж однаково треба ставити пам'ятники й за визвольні змагання і за прилучення України до Москви?!...

В закінченні статті є речі, які вже трохи пахнуть геніяльністю: „Бути УНР-івцем це велика честь, особливо тепер, коли Уряд УНР немає ні грошей, щоб купити собі з десяток готових на все журналістичних писак, ні поліції, щоб організувати занадто бурхливі політичні почування декого з наших вундеркіндів та їх менторів вундер-дідів. Тепер легше належати до шляхетного типу „безпритульних", легше, вигідніше і спокійніше. Нікого не признавати, на все плювати і ні з чим не рахуватися. Це і є націоналізм п. Волошина".

Отже п. Волошин і всі націоналісти, що не бродять в каламутній воді нашої партійщини — „на все плюють" і тому не належать до жадної партії, щоб їм було „спокійніше"? До цього договоритися може справді тільки „вундеркінд". Але чи випадає такій чи іншій редакції друкувати такі виховні статті під знаком Тризуба?!

Дж.

Поширюйте „Голос" і „Напередодні"

Свято обжинок у Німеччині

(Спеціяльна кореспонденція для „Голосу")

Поїзди прямують один за одним з різних боків у напрямі Бікебергу. Мрячний ранок вдався і з вікон вагону не можна охопити зором хвилястих обріїв Гановеранії. Але згодом — ближче Бікебергу — продирає сонце все більше стіну мряки й видно як стежками, дорогами й доріжками, горами, „ярами, — прямує людська хвиля туди, де нині Німеччина святкує Свято Обжинок. Нагадується мандрівка тисячів на Маківку, Підлисся... Тільки тут багато одностроїв, багато-багато коліс, мотоциклів, авт. Тільки тут збудовані військом понтонні мости на Везері, щоб нарід не стовплювався біля кожного мосту.

Сам Бікеберг — місце, де — рік-річно у радісному святі — націоналсоціялістична Німеччина маніфестує зв'язок нації з хліборобством — це схил гори з двома трибунами — на горі й на долі, обрямований кількома рядами маштів з прапорами кругом. Згори прегарний вид на врожайні поля обмежені на овиді горами, на приязні села, ліси й срібну ленту Везери. Серединою схилу, заповненого, більше чим мільйоном селян з усіх сторін країни — йде дорога від одної трибуни до другої.

Плуг і меч

Співає хор з 15.000 співаків, на долах видно як 10.000 війська готується до воєнної гри, що нині її тут продемонструють перед селянином: плуг і меч тут стрічаються що року у мудрій символіці. Вже видно з далеку валку авт — фірер над'їздить із своїм оточенням під схил гори. Гарматня батерія б'є 21 стрілів салюту. Гітлер проходить перед чолом почесної сотні й партійних формацій, між ними студенських відділів помішників при жнивах. Тепер іде „шляхом проміж нарід", як називають шлях від долішньої до горішньої трибуни на Бікенберґу, і з усіх боків порстягаються до нього руки селян в мальовничих народніх строях. Тому стисне дружньо руку, того плесне по плечу і спитає, звідки він, дитину погладить по голові — вождь серед своїх мас.

Блакитні й червоні

Вже Гітлер на горішній трибуні, східно-пруська делегація вручає йому обжинковий вінок й ось зов сурми заповідає вже початок воєнної гри. Зненацька залунав крісовий вогонь — у стіп Бікебергу наткнулися на себе два кінні роз'їзди: червоні й блакитні. Червоним йде на підмогу два кінні полки з-поза залізничої лінії — але в битву вмішується блакитна батерія і серед червоних замішання. В цьому ж моменті виступає у наступ проти червоної кінноти блакитний полк піхоти. Але червоні вже вспіли стягнути через понтонний міст на Везері свою батерію — і битва розгорілася на добре.

Блакитні тимчасом привели ще більше артилерії — між нею й важкі гармати. Блакитна артилерія починає бити в шаленому темпі . Лет стрілен маркований ракетами, а зриви на землі закладеними перед грою мінами. Блакитний розвідочний літак кружляє над полем бою — дві червоні противоздушні батерії обстрілюють його з усіх сил.

Положення червоних усе скрутніше й вони кидають тепер у бій мотоцикловий кулеметний курінь, мотоциклі легкі кулемети з обслугою на чоло боєвої лінії і вертаються негайно колом назад. Артилерія б'є з обох сторін незвичайно сильно — блакитні скоро сильно пошкоджують збудоване для маневрів село „Бікедорф".

Серед пекольної музики битви з'являються по стороні блакитних танки й поривають в атаку свою піхоту, що мусіла довго видержувати сильний ворожий вогонь. Одночасно блакитні шлють дві штафеті мисливських літаків, що обстрілюючи знизька червоних, знаменито підпирають наступ своєї піхоти. Одночасно одна штафета бомбометів, що звисока злітає стрімголов над червоних — дощенту руйнує „Бікедорф" і понтонний міст на Везері. Червоні в безнадійній ситуації — в цьому самому моменті трубка команди воєнної гри сиґналізує: „Усе кінець!".

Життєві вимоги Німеччини

Маси з напруженою увагою слідкували за війною там на широкій долині перед ними. Тепер піднявся Фірер і йде попереднім своїм шляхом до трибуни в низу, на якій уставилися сотні прапорів. З долу виголошують промови міністри Ґебельс і Дарре. Падуть слова про карність селянства, що підпорядковується вимогам усеї народньої господарки. Це може чужинцеві видатися смішним — мін. хліборобства Дарре говорить, щоб до вечері не краяти наперід хліба в скипки, а кожний хай крає собі по одній — бо інакше сохне лишня скипка до ранку і її викидають. А втрата одної скипки в одній родині на день — дає втрату 6 млн. сотнарів хліба на рік. Може видатися теж комусь смішним, що в Німеччині нині організоване державою збирання лушпин з бараболі для свиней, і пушки з консерв перетоплюють на новий метаь, і зужитий папір переварюють на новий і багато дечего другого. Але це ніяк не смішні речі — це самозрозумілі в Німеччині конечності це життєва школа нації, з якої вона сподіється вийти колись ще більше загартованим монолітом і з гордим почуттям, що не дала нікому зломати себе. Назовні Італія зросла здобуттям Абисинії, а на внутрішній силі завдяки нічому так, як санкціями проти неї майже всього світа.

Нація, що не росте — нидіє

Фірер домагається у своїй промові колоній: „Наш життєвий простір за малий!". А закордонна преса напише завтра: так пощо ж зуживаєте всіх зусиль на те, щоб піднести якнайбільше число свого населення? „Бо нація, що росте — нидіє!" відповідають у Німеччині. Так пощо ж зброїтеся так зусильно? — запитають ще з-за кордону. „Бо безборонна нація діє визиваюче на апетит чужого імперіялізму" — відповість Німеччина. Так стираються у світі національні правди.

На кінець свята тріскають над Бікеберґом сотні хитро зладжених бомб, з яких розсипуються тисячі більших і менших легкопадів з німецькими прапорами, обжинкові вінки й вітер несе цей барвний „повітряний десант" над голови мас, у сотні тисяч рук, що хочуть мати пам'ятку з свята обжинок 1937 р. У вечері роз'їздяться поїзди з сумежних з Бікеберґом стацій — два дні везли вони сюди нарід — два дні розвозитимуть його тепер. Для тих, що остають тепер ще день, в сумежних селах влаштовані імпрези з показами народньої ноші, нар. танцями й спортовими ігрищами. В місті Ґослярі на північному схилі Гарцу Гітлер вже увечері приймає після бікеберзького свята делеґації селян для вислухання того, чим болиє і чим радує німецьке село.

Поїзд кидає стацію — вже ніч, на овиді тут і там великі світляні свастики, світла прожекторів та кострів, а по шосе сотні й тисячі світел, що безперервним струмом розливаються на всі сторони з Бікеберґу. Німецький хлібороб вертається до дому з почуттям, що його існування — служба для нації і що ціла нація — з ним!

Р — ч.

Бікерберґ, 3. жовтня 1937.

Книжки про Україну

в ніппонській і китайській мові

В Дайрені вийшла друком по ніппонськи книжечка М. Цучії п. з „Встає козак України". Видання багато ілюстроване українськими історичними й сучасними картинами. Подана теж мапа українського розселення.

Водночас появився китайською мовою переклад книжки Р. К. „Україна", під заголов. „Українська Держава". Переклад опрацював молодий український хінолог В. А. Одинець при допомозі китайців Шуень-Тайя і Чень-Янь-Тяньа. Обидві книжечки появилися в накладі по 1000 примірників кожна.

Треба зазначити, що до цього часу опріч згаданих видань появилося вже китайською мовою чотири книжечки про українські справи, а це: „Українські колонії в Азії", „Україна в Европі", „Події на підсовєтській Україні" й „Українці в Маньджурії".

„Голос" в кожну українську хату!

КУЛЬТУРНА ХРОНІКА

ОБШЕРОССІЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ В СОВЄТСЬКІЙ ІСТОРІЇ. — Большевицька преса проголосила 23. серпня вислід „жюрі урядової комісії по конкурсу на найкращий підручник по історії СССР" для совєтських шкіл. Найкращим твором признано роботу проф. А. Шестакова, який опрацював свою історію із становища общеросійської історіографії, мовляв центром і носієм історичного ставання теперішнього СССР був московський народ і його вікова історія. У своїх арґументах (а є їх 12) члени жюрі дійшли до наступних висновків: (подаємо тільки „найбільш замітні арґументи") — історію большевицької революції змальовували досі — ніби найвищим носієм державної влади в СССР — це комуністична партія, поминаючи ролю рад"; досі занадто ідеалізовано розрухи селян в боротьбі з царатом, уменшуючи в той спосіб значення ролі робітництва, яке одиноке повело селянство до соціялістичної революції".

Далі жюрі розправляється з істориками, що виступали проти значення християнства, а зокрема проти ролі манастирів в культурному розвої сходу Европи, бо „запровадження християнства було проґресом і разом з ним слав'яни здобули письменність і деякі елементи більш високої візантійської культури". Це саме говорить жюрі і в справі ролі манастирів „як розсадників письменности й колонізаційних баз".

Та найбільше цікавим є для нас арґументування відношення України до Москви, — „факт переходу України під владу Росії", який досі українські історики „розглядали як абсолютне зло". — „Перед Україною — пише жюрі у своїй постанові — стояла тоді альтернатива — або бути поглинутою панською Польщею і султанською Туреччиною, або перейти під владу Росії; друга ж перспектива була все ж найменшим злом" і т. д., і т. д.

„Вісті" з 23. 8. ц. р., присвячуючи цьому вислідові жюрі свою передовицю пишуть: „Особливе значення матиме новий підручник історії для шкіл України. Історичний фронт України виявився особливо засміченим.. В історичних інститутах України довгий час звивали собі кубло буржуазні націоналісти... які прикривалися прикритим ворогом Поповим. Історія України особливо фальсифікувалася".

Отже тепер її „відфальсифіковують" на московський штиб!

ПРО „УКРАЇНСЬКЕ МУЗЕЙНЕ МІСТЕЧКО". — „Вісті з 26. вересня розписуються знову про націоналістів в київських музеях. „Про Українське Музейне містечко — починає газета — писалося вже не раз. Ворожа аґентура, що діяла тут по-шкідницькому знищила музеї феодалізму, капіталізму, де висвітлювалася роля церкви, як прислужника панівних клясів та гнобителів трудящих. Знищено відділ муміфікації у печерах, де розкривались попівські махінації з фабрикуванням мощів. Усе це коштувало державі 500.000 крб... Не кращий стан і в музеї народнього мистецтва. За 1936 рік усі гобелени, які були виткані майстернями музею, зроблені по рисунках бойчукістів (школа Бойчука). Ворог народу Рудяков шкідливо замазував ідеологічно-клясовий зміст мистецтва і завжди обвинувачував в соціологізмі тих, хто боровся за клясовість мистецтва... Радянський відділ музею спотворено. Немало зусиль приклав до цього націоналіст-дворушник Калениченко... Замісць збереження цінностей, вороги зберігали контрреволюційну літературу... Кадри музею складалися з сумнівних людей: Коваль — дворецький купця Терещенка, Галайчук „колишній діяч петлюрівської „Просвіти", Голдовська, що по-шкідницькому провадила інвентаризацію, й ін. Кадри музею західнього мистецтва засмічені непевними людьми... Жадного твору сучасних радянських і революційних закордонних художників музей не придбав".

Пошукуємо підприємчивого управителя до самостійного ведення склепу з паперово-ґалянтерійної бранжі. Вимагана кавція 3.000 зол. Зголошення слати до адміністрації під „Підприємство".

Із СУЗ

ПЕРЕДВИБОРЧИЙ ТЕРОР

Як відомо, Москва устроює цього року комедію „демократичних виборів“ до верховної ради СССР і поодиноких „союзних“ республік. Виборчу ординацію вже назначено, в поодиноких областях і містах постворювано „виборчі“ округи і ГПУ розпочало своїми відомими методами передвиборчу „агітацію“. На села роз'їхалися маси комуністичних інструкторів і агітаторів. Та ця, Москвою зорганізована, „виборча“ кампанія не зважаючи на гострий терор ГПУ, не дає бажаних вислідів. „Вісті“ з 30. вересня — нарікають у своїй передовиці, „що підготовка до виборів, особливо на селі, проходить незадовільно“, що в деяких районах маси байдужі до всіх старань райкомів і райвиконкомів, „що виборці відмовляються від агітаторів і не хочуть їх слухати“ (в Харцизькому районі на Дніпропетровщині — „Вісті“ з 27. IX.), що в поодиноких „колгоспах посилилася діяльність всякого контрреволюційного елементу: НАЦІОНАЛІСТІВ, петлюрівців, попів, церковників“.

На ввесь світ горлає Москва про „демократичність“ виборів, а внутрі посилила терор, щоби ним застрашити маси виборців. Все, що тепер діється на СУЗ — це превентивний бій Москви проти українства, щоби його стероризувати кривавими утисками і брутальними засобами. Та зорганізований спротив українства свідчить, що успіхи московського терору невеликі.

Про характер передвиборчої агітації яскраво свідчить вислів одного з районових прокураторів: „При створенні виборчих комісій — ПОМЕНШЕ ДЕМОКРАТІЇ, бо вона може нам пошкодити!“ („Вісті“ з 2. жовтня). Ми знаємо, що і в самому переведенні „виборів“ теж буде на приказ Сталіна й ГПУ — „поменше демократії“. Передсмак цієї „демократичності“ виборів дає вже апель „дяді“ Петровського до дітей-піонерів проголошений у „Вістях“ з 29. вересня, в якому цей вірний вислужник Москви, щоби приподобатися Сталінові, взиває найменших, себто піонерів, „допомогати батькам знайомитися (!)“ з виборчою машиною, агітувати, щоб у раді не пройшла покидь колишньої буржуазії, націоналісти, петлюрівці, троцькісти, праві та інші зрадники народу“. Петровський вже тепер взиває молодь доносити органам влади на всяку „нечисть з контрреволюційної фашистської покиди, що усіма силами намагається провалити кандидатури відданих партії людей і протягати своїх агентів“.

Терор і доноси — ось це передвиборча „агітація“ на СУЗ!

НОВИЙ РОЗПОДІЛ І НОВІ ЛЮДИ

22. вересня проголосила Москва новий розпорядок про адміністративний розподіл т. зв. „УССР“, якої територія ділилася досі на 7 областей і на т. зв. молдавську автономну республіку. За новим розпорядком „УССР“ ділитиметься на 11 областей і автономну Молдавію. І так дотеперішні області розділено: Київську — на Київську й Житомирську, Вінницьку — на Вінницьку й Кам'янець-Подільську, Одеську — на Одеську й Миколаївську, Харківську — на Харківську і Полтавську. Чернігівська, Донецька і Дніпропетровська область залишилися незмінними. Рівночасно знесено розподіл так зв. прикордонних округ на західньому пограниччі; осталa тільки Старобільська округа на Донеччині. Замітне при цьому те, що й тут „український уряд“ не мав нічого до говорення. Москва рішила — а „уряд“ мусить слухати!

У зв'язку з цим новим адміністративним розподілом наступили теж зміни в партійному і державному апараті. У Київщині назначили новим секретарем обкому КПбУ — Д. Євтушенка, який прийшов з Одеси на місце авансованого Кудрявцева. Євтушенка недавно тому іменували секретарем одеського обкому КПбУ на місце АРЕШТОВАНОГО ВЕҐЕРА. Диктатором Одещини назначили М. Кондакова, дотеперішнього другого секретаря обкому КПбУ.

До нових областей призначено таких довірених Москви: до Житомирської області Файбишева і Максимова, дотеперішніх секретарів київського обкому, до Полтавської — Жученка, до Кам'янець-Подільської — Нездименка й до Миколаївської — Столбуна. Все це нові парості й надії московського займанця на СУЗ.

Москва у відступі

НОВИЙ ДИКТАТОР МОСКВИ

До весни цього року був необмеженим володарем життя і смерти населення на СУЗ, кривавий кат України, жорстокий гнобитель українського національного руху з 1932/33 р. Павло Постишев. Чотири роки катував цей сатрап Москви українських націоналістів, аж поки на власній шкурі не переконався, що „ласка Сталіна бистрим конем їздить“. Його змінив Мендель Хатаєвіч, що перейшов до історії, як садистичний паціфікатор Дніпропетровщини та сліпий виконувач волі Москви і її висланника Постишева. Та не довго тішився хитрий жидок великими почестями, які давало йому становище московського диктатора на Україні. І він скінчив, як ми вже повідомляли, свою карієру в льохах ГПУ.

Новим диктатором України іменований С. О. Кудрявцев, дотеперішній перший секретар київського обласного комітету КПбУ. Цей брутальний висланник Сталіна, москаль з походження (хоч кажуть, що він жид) вже від осені минулого року проводив імперіяльну політику Москви на СУЗ, зразу на Харківщині, а потому в Києві, позначуючи свої сліди тисячами розстріляних, засланих у в'язниці й обезправлених. Тепер наділила його Москва титулом другого секретаря Центрального Комітету КПбУ. Чи довго він лишиться на цьому, для Москви найважнішому посту? Чи встоїться він серед розгуканого моря українських революційних сил, бодай на такий час як його попередник „товариш Мендель“? Ні! І йому не вдасться „стерти з лиця землі **кубла українських націоналістів**“, як не вдалося це ні Каґановічеві, ні Постишеву, ні Любченкові і Хатаєвичеві. **Український націоналізм** непереможним походом росте, розгортається, могутніє — і не спинити його Москві навіть при помочі найбільше брутальних кривавих садистів. І Кудрявцев покотиться, як і його попередники.

ПАНІЧНИЙ СТРАХ

Заповіджена гостра атака Москви проти **українського націоналізму** на т. зв. XIII. з'їзді компартій советської України з початком червня ц. р., устами вже поліквідованих Любченка і Хатаєвіча, та наново потверджена на останніх зборах київських большевицьких вожак в половині вересня — у бундючних типово московських перехвалках Косіора і Кудрявцева — набирає все гостріших форм. **Всюди** викриває московська охранка — ГПУ — **кубла українських націоналістів!** По всіх містах по всіх районах і областях арештують, стріляють, засилають викритих націоналістів! Безконечні алярми про загрозу советського ладу зо сторони „фашистського наймита — українського буржуазного націоналізму“! І так для прикладу „Вісті“ з 27. 9. розправляються з „націоналістичним охвістям у київському інституті землеробства“. Тут „буржуазні націоналісти та різний ворожий елемент звили собі гніздо... В інституті недавно викрито запеклого націоналіста Глухоту. Проте його прихвосні й однодумці ще лишилися... Одним з однодумців ворога народу Глухоти є завідувач хемічної лябораторії Дученко. Немалу ролю у замітанні слідів діяльности націоналістів відограє професор Калачіков“. „Вісті“ твердять, що ці націоналісти „розбазарювали гроші“ для контрреволюційної, націоналістичної діяльности. — Знову же „Вісті“ з 28. 9. розправляються з націоналістами у Христинівськкому районі. „Вісті“ лютують, що досі не вдалося там „викрити охвістя ворогів, очистити установи й колгоспи від націоналістичної погані“ і наводять як приклад село Ухожу в цьому же районі (Київщина), що пересякнуте „націоналістичними недобитками“ (!?). В селі арештували ГПУ **націоналістичного організатора** Янчука, і враз з ним „його ставленників“: голову колгоспу Бобошка, бригадира Сатієнка та Приймака „учасника петлюрівських банд“. Та не тільки по селах в колгоспах розпаношилися націоналісти, їх теж повно, як пишуть „Вісті“ і в шкільництві району. І так учитель Сичівської семирічки Осадчий „поширює серед людности наклепницькі, шкідницькі думки. Учитель Ліщинівської школи Коломійчук дискредитує радянську школу“, а на учителя в Сичівці — Степовика донесли комсомольці, що „в його яскраво прохоплюються націоналістичні вихватки“, ітд. ітд. Та таких районів на Київщині і в інших областях „цілий ряд“.

Теж в Київській і Одеській кіностудії — як повідомляють „Вісті“ з 29. 9. — викрито націоналістів, яких очолював директор кіноінституту Хміль „ставленник націоналістичних бандитів“; він „то „сприяв появі цілого ряду націоналістичних картин, знятих з екрану. Так за час його директорства було випущено, як ворожі - націоналістично-троцькістські твори, такі фільми: „Баштанка“, „Тобі дарую“, „Право батьків“. „Поєдинок“, „Червона хустина“, й інші“. В оточені Хмеля арештували таких „ворогів народу, запеклих націоналістів“: Гавронського, Шраменка, Савченка й Заволоку. Це реєстр московського терору за один тиждень; реєстр тільки з одного большевицького часопису. А скільки то українських націоналістів стріляє ГПУ без усяких комунікатів у пресі!

Чекаємо на вас!

(Голос пограниччя)

Не треба хіба пригадувати ваги й значення засянських земель в цілості українського питання. Одначе де-як-де, але саме тут найбільш замітні (бо катастрофальні) наслідки нашої незавидної долі! Усе, з винятком Церкви (і то в дуже малих відсотках!) й релігійних почувань підлягло денаціоналізації.

Де і в чому вина?

Причиною національної відсталости цих сіл була без сумніву байдужість українського центрального громадянства для тих земель. Донедавна не було тут ні одної читальні „Просвіти“! А тепер? Тільки де-не-де. В більшости сіл нема ще читальні, а може й... не буде (бо напр. у Добковичах не дозволило староство оснувати читальні „Просвіти“ двічі, відповідаючи на домагання наших селян оснуванням читальні „Т. С. Л.“ — Тов. Шк. Люд.).

Відбиваються наслідки дуже сумного в нас явища, а саме: наша інтелігенція, замісць їхати в села, щоб їх будити до національного життя, жде, щоб ті темні села, самі, з власної ініціятиви... пробудились! А це просто неможливо! Бо є багато таких сіл, де ніхто не має середньої освіти.

Передусім сильним бастіоном є школа. Візьмім напр. Добковичі. Хоча в цьому селі є понад 70 українських родин, а біля 50 польських (і понад 70 мішаних), то української мови не вчать від першої кляси, але пізніше. Бо коли був шкільний плебісцит, „хтось“ подбав, щоб тутешні українці про нього не знали. Те саме в Боратині (хоча там наші ще по своєму говорять), те саме в інших селах!

Найбільшою перепоною в національному відродженні цих сіл є без сумніву мова. Майже всі говорять по польськи (хоча старші вміють дуже добре по своєму!). Думаю, що з багатьох оглядів треба б подбати про живішу культурно-освітню працю на цих теренах, тим більше, що охочих тут досить знайдеться.

Також великою колодою на шляху відродження цих сіл є відоме „Стронніцтво Людове“. Пора, щоб наш „Сільський Господар“ вислав у ці села свого інструктора для заснування тут кружків. Це саме мусять зробити й інші наші установи, як „Просвіта“, „Рідна Школа“ й інші, бо будьмо певні, що самовідродження села, ще й до того в таких обставинах як тут, неможливе.

А підсвідомі бажання тутешніх українців напевно підуть назустріч починам наших ідейників, бо місцевих — або нема, або якщо де й є, то переважно перебувають за селом! Студенти (що їх дуже а дуже мало) можуть працювати тільки на феріях, коли то найбільше праці, а найменше часу, а зимою село... дальше... спить...

Тому чекаємо на вас освітники й організатори! **К. Н.**

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ Й ПОШИРЮЙТЕ!

„МАЛІ ДРУЗІ“

Журнал для дітвори.
Багато образків у двох колірах.
Дуже цікавий зміст.

Замовляйте: „МАЛІ ДРУЗІ“ Львів, вул. Гродзіцких ч. 1. ІІІ. Розрах. перекази ч. 248. Річна передплата 1.50 зл., піврічна 0.80 зл.

У крутіжі світових подій

РОЗСТРІЛЯЛИ 2 ТИС. ОСІБ ЗА 4 МІС. У СССР.

Берлінський „Анґріф“ подає з Москви, що на підставі даних урядової сов. аґенції, від хвилини розстріляння марш. Тугачевського до дня 1. жовтня ц. р., **у СССР відбулося 376 процесів за саботаж, у висліді яких розстріляно 1.988 осіб.**

Гарний большевицький рекорд!

КАРА СМЕРТИ В ГРЕЦІЇ

Грецький уряд оголосив 5. XI. ц. р. **декрет про кару смерти за злочини проти безпеки держави.** Такі злочини це, між ін., підбурювання до штрайку, саботаж у фабриках зброї й установах публичного користування та нищення лучбових (комунікаційних) засобів.

НА ПОЛЬСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ ЖИДИ СИДЯТЬ ОКРЕМО

Ректори університетів у Польщі видали розпорядок про **окремі лавки для жидівських студентів.**

За цю справу йшли на польських університетах безнастанні бійки й авантюри.

АМЕРИКА ПОКИНЕ ПОЛІТИКУ ВІДОКРЕМЛЕННЯ

Недавню промову презид. П. А. С. Ш. — Рузвелта пояснюють деякі політичні круги як заповідь зміни П. А. С. Штатами дотепершньої „політики відокремлення“, невмішування в европейські справи.

Так пояснюють собі передусім вислів Рузвельта про потребу створити **„кварантанну“** (місце відокремлення напр., для зачумлених — ред.) **для держав, що поквапні до нападу“.**

НАРАДА МІН. КОТ'А З ГЕН. МІЛЬХ'ОМ

Німецький ген. летунства Мільх відбув у Парижі довшу конференцію із франц. міністром летунства П. Кот'ом.

МОРД, ЩО КОШТУВАВ 300 тис. ФРАНКІВ

ҐПУ не жаліє грошей!

Рената Штайнер, студентка паризької Сорбони, арештована за участь у морді на особі Л. Райса (про що подаємо докладніше на іншому місці) зізнала у слідстві, що приготування до цього морду **коштували 300 тис. франків. Шукаючи за Райсом роз'їздили аґенти Моск. ҐПУ по цілій Европі літаками і сипали грішми на ліво і на право, аж врешті вдалося їм його замордувати у Швайцарії.**

„ПРЕЗИДЕНТ“ АДЖАРІЇ ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ

Колеґія найвищого суду автономної республики Аджарії засудила на розстріл 8-ох членів „контрреволюційної повстанчої диверсийно-шпигунської організації“ з „президентом“ республики Лоркіпінідзе, а 3-ох на кару в'язниці від 8—10-ох літ.

Процес відбувся по знаному московському шаблону (процес Кам'енева і Зінов'ева), цебто підсудні до всього „призналися“, каялися, а „президент““ опльовуючи себе, заявив, що він „запродався чужій розвідці, кермував контрреволюційною організацією і боровся проти совєтської влади“. Водночас всі обвинувачені вихвалювали безоглядну сов. справедливість, „непобідиму потужність СССР“, від якого вони мерзенники, хотіли „відірвати Аджарію шляхом збройного повстання, яке мало спалахнути підчас можливої війни СССР з однією із капіталістичних держав“.

Така постава підсудних і такі „процеси“ є можливі **тільки** в Совєтах!..

ВИБОРИ У ФРАНЦІЇ

У Франції відбулася перша частини самоврядних виборів.

На підставі досі оголошених даних можна ствердити значне пересуненння сил на користь т. зв. центру і правиці. „Ліві“ з кожним днем постепенно тратять дотепершні свої впливи в публичному житті Франції.

„НІМЕЧЧИНА МУСИТЬ ДОЗБРОЇТИСЯ!“

В м. Ессен відбувся „День Ощадности“, в часі якого виголосив промову директор Нім. Держ. Банку — мін. Шахт.

Ощадність — підкреслював із притиском Шахт, — є особливо конечною, бо Німеччина мусить узброїти державу. Говорять, що дозброєння треба фінансувати тільки приходами із податків...Одначе податки є остаточно ніщо інше, як вимушена ощадність. Мусять бути вони отже доповнені добровільною ощадністю.

У своїй промові, яка відзначалася великою щирістю, Шахт застерігся дуже рішучо проти надмірних податків, підкреслюючи їх шкідливість для господарського життя народу.

ТРІЮМФАЛЬНИЙ ПОВОРОТ МУСОЛІНІЯ

Ціла Італія й зокрема Рим вітали незвичайно врочисто Мусолінія із його поворотом.

У відповідь на гарячі привітання тисячних мас виголосив Мусоліні з балькону Венеційської палати оцю коротеньку промову:

„Чорні сорочки, приношу із моїх розмов, відбутих із Фірером, глибоке враження і нестерті спомини. Італійсько-німецька приязнь, що має свій політичний вияв в осі Рим—Берлін, проникнула в останніх днях до сердець обидвох народів. У серцях цих залишиться. Цілі тієї приязні є такі: тісна солідарність обох революцій, відродження Европи та мир поміж народами, гідними цього імени“.

ВЖЕ 25 — ЗАМІСЦЬ 10 — ЛІТ В'ЯЗНИЦІ

На засіданні ЦК СССР **під проводом Калініна** рішено продовжити найвищий (максимальний) реченець кари в'язниці за політичні злочини до 25-ти років. Досі найвища кара в'язниці, передбачувана совєтським карним кодексом, виносила 10 років.

Є це чергове „ґіґантичне завоювання“ „великої пролетарської революції“!.. В цій ділянці — в'язниць і розстрілів — большевики направду (й одинокo!) можуть похвалитися поважними й усе новими „успіхами“ та „вдосконаленнями“!...

ЗАВІШЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ „СОЮЗУ ПОЛ. ВЧИТЕЛЬСТВА“

Прем. Складковскі оголосив таку заяву про причини завішення діяльности „Союзу Польськ. Учительства“:

Причини: 1. Політичні: потурання і попирання від довшого часу а) ідей і намагань виразно комуністичних або межуючих з комунізмом, б) пацифізму серед учителів й у шкільній виховній праці, який є суперечний із заложеннями інтересів держави, в) підважування довіря до державних властей і висвлавлювання праці займанницьких властей у ділянці шкільних відносин.

Крім цього на рішення щодо „С. П. У.“ вплинув ще цілий ряд суспільних і формально-правних причин.

„АНГЛІЯ МУСИТЬ БУТИ УЗБРОЄНА“

В річному з'їзді англ. „Партії Праці“ взяло участь понад 700 делеґатів.

Предсідник з'їзду Г. Дальтон, отвираючи наради, ствердив у своїй промові, що **політичне положення вимагає, аби Англія була узброєною.**

Дальтон заатакував незвичайно гостро політику теперішнього англійського уряду, обвинюючи його за слабість і брак відваги. Свою промову закінчив Дальтон заявою, що **„Партія Праці“ змагає обняти владу, щоб провести в життя свою програму.**

ВСІ культурно-освітні **УСТАНОВИ** повинні передплачувати для
БІБЛІОТЕК ДОРОСТУ
позашкільного
„ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ“
яка виходить що-місячними книжечками в дорозі передплати.
На рік виходить 12 книжечок, багато ілюстрованих.
ЦІЛОРІЧНА ПЕРЕДПЛАТА 5 зол.
Замовлення посилати на адресу:
Видавництво „Діточа Бібліотека“, ЛЬВІВ, УЛ. ЗІМОРОВИЧА Ч. 2.

Збут збіжжя через Центросоюз

Центросоюз занотовує поширення з кожним днем своєї збутової ділянки сільсько-господарських продуктів, як: збіжжя, олійних рослин, ріпаку, бараболі й кукурудзи, гречки, овочів і городини. В ділянці збуту збіжжя від 1. січня до кінця вересня 1937. р. продано 33.487 тон за 8.254.368 зл. Від попереднього року збуто за цілий рік 10.726 тон на суму 1.614.450 зл. Торги Центросоюзу в ділянці збуту збіжжя, своїм насиленням творять вже 15 проц. всіх оборотів на львівському ринку.

КОРОТКО:

ЕСПАНІЯ

— Національні війська, перемагаючи завзятий опір червоних, наближаються вже в Астурії до м. Гіхон.

ДАНІЯ

— Данські інженери будують уже від 5-ох літ міст, що має получити острови Зеляндію і Фальстер. Досі видано на будову цього мосту, що називається „Шторштремсбрен“, — 35 мільйонів корон. Довжина цього мосту винесе, після його цілковитого закінчення понад 32 кільометрів. Буде це найбільший міст у світі і скорочуватиме на 45 хвилин залізничу сполуку поміж Берліном або Гамбурґом і Копенгаґою та матиме велике й окреме значення для німецько-данських господарських взаємин.

ГРЕЦІЯ

— Грецький король Юрій II. поїде мабуть із кінцем жовтня ц. р. до Лондону. Ціль цих відвидин — обговорити з керманичами англійської політики справу ухвал недавньої „протипіратської“ середземноморської конференції в Ніон й у зв'язку з цим відношення Греції до Італії.

ІТАЛІЯ

— Італійці направляють дотеперішні та будують нові дороги в Абисинії. Досі направлено 1 тис. 200 км. старих доріг, а нових збудовано 2 тис. 200 км. Ці дороги є асфальтові (7 м. ширини), а по боках є 2 метрові бічні смуги для пішого руху. При будові доріг знайшло працю понад 170 тис. робітників, з цього біля 42 тис. абисинців.

КИТАЙ

— По 14-деннім бомбардуванню з гармат і літаків — ніппонці, при допомозі 40 повзів, здобули м. Ліюгань під Шангаєм. Китайські війська почали відворот у західн. напрямі здовж шосе Лотієн — Ліюгань.

— Ген. Ліфуґін'а розстріляли за те, що уступив із Татунгу — під натиском ніппонських військ.

— Китайське командування зосереджує свої війська 80 миль на південь від Паотінь (29 дивізій). Передні ніппонські стежі є в Гсінлю — 30 миль на північ від Шиг-Ча-Вань. Правдоподібно, що біля тієї місцевости прийде до вирішного бою.

НІМЕЧЧИНА

— В Кельн спущено на воду вже третю фльотилю підводних суден, що складається з 12-ти бойових одиниць. Гітлер приказав охристити цю фльотилю іменем поручника Льоза, командата підводного судна „У. 50“, що було затоплене в часі світової війни біля поберж Англії.

— Гітлер має поїхати до Італії щойно весною 1938. р.

НІППОН

— В м. Омуда (110 тис. мешк.) шаліє пошесть червінки (дезинтерії). В одному тільки дні захворіло 6 тис. осіб, з чого 300 вмерло.

— До Маньджу-ді-Го вислало ніппон. командування нових 120 тис. жовнірів.

— Досі зібрано на фонд національної оборони понад 12 мільйонів єн. Біля 100 тис. єн зложили чужинці, що з поміж них є 8 москалів, 7 німців, 3 англійців, 2 сіямців та 11 інших чужинців, національности яких не виявлено.

ПАЛЕСТИНА

— В останньому часі арабські націоналісти посилили протижидівську й протианглійську акцію. В цілому краю прийшло до кривавих заворушень. Англійська влада арештувала багатьох арабських провідників. Великий Муфті Єрусалиму, головний провідник араб. націоналістів у Палестині, схоронився до мечету Омара і там постійно перебуває. Цей мечет є одним із трьох святих місць для арабів й англійська поліція не має права до нього входити. З мечету муфті далі кермує терористичною акцією арабських націоналістів.

— Арештованих арабських провідників вивезли на один із самітних островів Індійського Океану. Протестуючи проти цього, араби замкнули всі свої склепи в Єрусалимі та в інших містах. В цілій Палестині панує велике напруження.

ПОЛЬЩА

— Митрополит Православної церкви Денис виїхав у відвидини до Румунії, де перевів цілий ряд розмов із румун. по-

літичними чинниками та з найвищими достойниками правосл. церкви в Румунії.

ТУРЕЧЧИНА

— Прийшло тут до зміни уряду. Ця зміна означає щораз більше віддалювання себе Туреччини від СССР. Водночас зростають у Туреччині впливи Англії. В цей спосіб Совети тратять ще одного з останніх (недавніх) своїх приятелів.

ФРАНЦІЯ

— Внутрі французького уряду прийшло до поважних непорозумінь між радикальними і соціялістичними міністрами. Кріза повстала головно на тлі повних невдач уряду при здійснюванні різних соціялістично - людовофронтівських соціяльних реформ, які показалися нежиттєздатними і шкідливими для життя і розвитку Франції.

— Ще не прогоміоніла голосна справа схоплення ген. Миллера, а вже паризька поліція, в порозумінні із швайцарською, арештувала четверо осіб, які брали участь у замордуванні б. визн. большевицького агента Л. Райса (родом із Підволочиськ). В останньому часі Райс перейшов до опозиції проти Сталіна та проголосив у голяндській пресі отвертого листа до Советів, в якому твердив, що „теперішня політика совєтського уряду є зрадою революційних ідеалів“. — Райса замордували в м. Шамблон у Швайцарії аґенти ҐПУ, з яких уже 5-ох арештовано у Франції та Швайцарії.

ВИКАЗ ПОЖЕРТВ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ

зложених до дня 9. жовтня ц. р.

Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові повідомляє, що на конта Комітету в Промбанку і Центробанку наспіли до дня 9. жовтня ц. р. такі пожертви на допомогу українському студентству: Й. Е. Митрополит А. Шептицький, Львів 100 зл., П. Т. Фірма Левицька і С-ка, Львів 100 зл., П. Т. „Дністер“, Львів 100 зл., П. Т. Фірма „Керос“, Львів 20 зл., Вп. П. Банах Павлина, Ценів п. Конюхи 18 зл., П. Т. П. С. К. Городенка 10 зл., Вп. П. Марія Панейківна, Львів 5 зл., Вп. П. Каролина Панейко, Львів 5 зл., Вп. П. Др. Теофіль Бачинський, Чортків 5 зл., Вп. П. Людмила Дяковська, Немирів 5 зл., Вп. П. Петро Чубатий, 5 зл., Вп. П. Теодор Решетило, Сокаль 5 зл., Вп. П. Григорій Ганyляк 5 зл., Вп. П. Юрчикова, Кельце 5 зл., Вп. П. Др. Денис Лукіянович, Львів 5 зл., Вп. П. Михайлина Костишин, Кракїв 5 зл., Вп. П. о. Пастернак 5 зл., Вп. П. Микола Козоріс, Любачів 5 зл., Вп. П. Дмитро Угрин, Ланчин 5 зл., Вп. П. І. К., Варшава 5 зл., Вп. П. Михайло Капустянський, Самбір 2 зл., Вп. П. Ярослав Ільницький 1 зл., Вп. П. Мр. Данилів, Бучач 2 зл., Вп. П. Гафткович Ярослав, Бучач 2 зл., Вп. П. Крамарчук Тадей, Бучач 2 зл., Вп. П. Береза Михайло, Бучач 5 зл., Вп. П. др. Ґринів Михайло, Бучач 3 зл., Вп. П. Мр. Кізімович Іваина, Бучач 1 зл., Вп. П. Крижанівський Михайло, Бучач 1.50 зл., Вп. П. Луців Василь, Бучач 1 зл., Вп. П. Бабій Борис 0.50 зл., Вп. П. Береза Богдан 3 зл., П. Т. „Достава“, Бучач 3 зл., Вп. о. Мельничук Петро, Бучач 5 зл., Вп. П. Гаврилишин Михайло, Бучач 5 зл., Вп. П. Хархаліс Микола, Бучач 3 зл., Вп. П. Білоскурський Евген, Бучач 1 зл., Вп. П. Пуйда Михайло, Бучач 1 зл., Вп. П. інж. Філінський, Бучач 2 зл., Вп. П. Купчик С., Бучач 0.50 зл., Вп. П. Ґуляк Степан, Бучач 0.50 зл., Вп. др. Гамерський Володимир, Бучач 1 зл., Вп. др. Слюзар Роман, Бучач 1 зл., Вп. проф. Воронка Остап 1 зл., Вп. проф. Гамерський Остап, Бучач 3 зл., Вп. о. Колтунюк, Бучач 1 зл., П. Т. Українбанк Бучач 10 зл., Вп. П. Білоскурський Дмитро, Бучач 1 зл.

Крім цього установи і службовики установ села Мізуня Старого повіт Долина зложили на допомогу студентству такі жертви: Кооп. „Український Нар. Дім“ Мізунь Старий 25 зл., Кружок „Р. Ш.“ ім. Мазепи Мізунь Старий 10 зл., Кружок „Сільського Господаря“ Мізунь Старий 10 зл., Читальня Просвіти в присілку Пшеничник М. Ст. 5 зл., Читальня Просвіти в присілку Кропивник М. Ст. 3 зл., Вп. П. Бездіть Теодор М. Старий 3 зл., Вп. П. Гладун Михайло Мізунь Ст. 2 зл., Вп. П. Клим Павло, Мізунь Ст. 2 зл., Вп. П. Курус Михайло, Мізунь Ст. 2 зл., Вп. П. Микулин Михайло, Мізунь Ст. 2 зл., Вп. П. Пилипчук Іван, Мізунь Ст. 2 зл., Вп. П. Хомин Іван, Мізунь Ст. 2 зл., Вп. П. Винник Василь, Мізунь Старий 1 зл.

Робітниче питання в світлі двох енциклік

(З нагоди заснування робітничого університету у Львові)

Справа робітнича в нас є одною з найбільш пильних справ. Правильна розвязка робітничого питання в нас — є тісно злучена з розв'язкою того питання взагалі в світі.

Правдиво західня, християнська культура — бачить розв'язку того питання — тільки в дусі двох — згаданих енциклік.

Думаю — що всім нам варто познайомитися із способом розв'язання робітничого питання — що є власне змістом тих двох енциклік.

Для цього подаю їх короткий зміст.

* * *

Слово „енцикліка“ — слово грецьке та означує воно обіжний лист — або коротко — обіжник. Такі обіжники видають римські папи тоді, коли забирають голос в якійсь важнішій справі, напр., в справі виховання, родини, у справі суспільного л ду, про священство і т. д. Енцикліки — є спрямовані до єпископів, коли ж те, про що говориться в енцикліці відноситься до цілого світу, тоді папа звертається до всіх єпископів. Коли ж іде про річ, яка відноситься тільки до якоїсь означеної території (напр., справа невільництва), тоді енцикліка є спрямована до деяких єпископів. Для кращого відрізнення поодиноких папських енциклік — кожну з них означується тими першими словами, якими вона починається, нпр., Квадраґезімо Анно (в сорокліття).

З поміж усіх енциклік суспільного характеру — найбільше значення мають дві: „Рерум Новарум“ та „Квадраґезімо Анно“. Першу видав папа Лев XIII. в 1891. р., другу — Пій XI. в 1931. р.

I.

Енцикліка „Рерум Новарум“ займається ситуацією робітників. Щоби ту енцикліку як-слід зрозуміти, то треба передовсім відповісти собі на питання: Чому папа Лев XIII. в 1891. році забрав голос у справі робітничій? Безперечно — найважнішою причиною були відносини серед яких жила тоді, то значить в другій половині XIX. ст., робітнича верства. Відносини ті були того рода, що вони були просто кпинами із справедливости.

Той сумний стан робітництва не міг не звернути на себе уваги церкви. Перший голос оборони відізвався в Німеччині.

В 1848. р. єпископ Моґунції Кеттелер починає голосити проповіді, в яких домагається поправи умовин життя працюючих мас. Видає він також цілий ряд пастирських листів та письм, в яких каже, що і як треба зробити, щоб усунути лихо. В своїй славній промові, 1869. р. Кеттелер проголосив свою програму, і то дуже точно опрацьовану. В тій програмі домагається він підвишки платні пропорціонально до вартости праці, зменшення числа годин праці, збільшення днів відпочинку та заборони праці дітей і матерей в фабриках(фабриканти радо брали до праці жінок і дітей, бо вони працювали за меншу платню). Такі домагання в наших часах — не дивують нас зовсім. Але тоді — направду треба було великої відваги, щоби ставити та публично проголошувати такі вимоги.

Небавком також і в Франції починають займитися робітничим життям. Першими, які на цьому полі почали працювати — було двох військових старшин: De la Tour du Pin Chambly та de Mun, обидва з походження аристократи. В Австрії цією справою зайнялися барон Фоґельзанґ, Кифштайн та інші, а в Швайцарії — Декурціюс.

Католицький суспільний рух — ріс усе більше. В Римі створено Міжнародній Союз для католицько-соціяльних студій, а 1884. р. покликано до життя т. зв. Унію Фрайбурґську, яка на своїх щорічних зібраннях у Фрайбурзі займалася обговорюванням найважніших суспільних проблем. Члени Унії інформували папу Льва XIII. дуже докладно про всі вислідки своєї праці наукової, та просили його, щоб він, як найвищий учитель церкви, також забрав голос.

Та не тільки католицькі вчені очікували від папи вказівок.

Також і робітники зверталися до св. Отця з проханням за поміччю. Почавши від 1885. р. — приходять до Риму численні паломництва робітників, і то передовсім з Франції. Провідник одного такого паломництва так між іншим говорив дня 20. жовтня 1889. р. до папи Льва XIII. в імені робітників: „Твої діти осміляються просити, щоби не зважаючи на спеціяльно трудні обставини нашої епохи, Ваша Святість не переставала пригадувати світові потребу пошани прав справедливости та слушности у взаїмних, конечних відносинах людських так, щоби робітник, який живе виключно з праці своїх рук, мав забезпечену тривалість і сталість життя родинного, та змогу прожитку для своєї родини, змогу виховання її по християнськи, та заощадження хочби й найменшої суми на чорну годину“.

Таких голосів було більше.

(Продовження буде). **О. К.**

До проблеми праці

(Докінчення)

Першу пробу теоретично й усебічно обґрунтовати факт співдіяння й співтворчости капіталу й праці дав Ф. Ліст, що своєю книгою „Національна система політичної економії“ започаткував новий напрямок в економіці. Подібні думки нуртували вже в передових верствах західно - европейських суспільностей, що вбачали правильну розв'язку в повному творчому свівдіянню праці й капіталу. Поволі почали прозябати думки, що лиха треба шукати не в тім, що пролетаріят складає велику пожертву, збільшуючи й виконуючи силу своєї національної збірноти. Бо завдяки зусиллям, нехай і понадмірним росте могутність країн, а зріст національного багатства може прийти тільки „коштом якоїсь спільноти приватних осіб (Ф. Ліст.). Щойно тоді діється недобре, коли зусилля пролетаріяту йдуть не на розбудову матеріяльних засобів нації, а на наповнювання кишень капіталістичних визискувачів, що трактують національну господарку як джерело особистого розбагачування. А вимоги, що їх ставлять пролетаріятові, десятькратніють у відношенні до підприємців.

В слід за тим захист праці перестав бути полем попису для різних „наболілих“ душ, а став каноном суспільної програми націоналістичних рухів. Право робітника до повного й всесторонного користування суспільним доходом культурними здобутками державно-політичного життя стає в націоналістичних державах фактом.

Та в тому... виникає щось, що виглядає для поверхового глядача на неконсеквенцію, чи парадокс. А саме, в останньому часі в гітлерівській Німеччині націоналістична преса розписалася про потребу збільшити число трудогодин, а в багатьох галузях це збільшення — вже фактом. Подібне ще скорше сталося в Італії.

В обличчі величезних завдань, напередодні одного з найбільших історичних рішень, держава має не тільки право, але й обов'язок вимагати від усіх — робітників і підприємців — як найбільше зусиль. Річ тільки в тім, щоб від зусиль ніхто не був звільнений. І тут треба ствердити: в той час, коли пролетаріят Італії й Німеччини, заполонений велетенською візією геройчних днів великого будучого, з ентузіязмом розбудовує всі ділянки національного багатства, велика частина підприємців рада підступно звільнитися від цих тягарів. І внаслідок цього демоліберальна преса що якийсь час з галасом йойкає над тим, що одна чи друга держава положила свою руку на якусь галузь промислу й сама почала нею кермувати.

Як стоїть ця справа в нас? Не багато й говорити: ми в колоніяльному положенні супроти других країн. Наш промисловий капітал, у повному того слова значенні, майже не існує. Його треба щойно творити. Творити спільними зусиллями усіх, хай навіть і понадмірними. Бо не є визиском навіть дванадцяти-годинний трудодень, якщо це робиться в ім'я розбудови засобів національної збірноти. Тільки розподіл тягарів не сміє падати всією своєю вагою на плечі робітництва. В однаковій мірі мусять нести його й ті, що дають чи організують капітал.

Наше життя, як і життя других країн, не буде позбавлене єхидних типів — суспільних визискувачів, що — використовуючи пригожі настрої маси — змагатимуть до наповнення своїх кишень без огляду на те, чи приносять користь суспільності, чи ні. Проти таких, завжди й усюди поведемо безоглядну й беззастережну боротьбу. **Я. Гай.**

З українського життя

Смерть визначного українського діяча

В четвер, дня 7-го жовтня ц. р. помер у Львові в 53. році життя Михайло Корчинський, визначний український діяч, адвокат, колись: Член Центральної Ради, державний секретар Української Народньої Республіки, голова Всеукраїнської Національної Ради в Кам'янці, а від 1922 р. начальник правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові. Народився покійний в священичій родині на Поділлі в с. Залучі над Збручем 27. III. 1885 р. Скінчивши духовну семінарію в Кам'янці, вступив на правничий відділ київського університету, а звідтам перейшов на петербурзький. В Києві бере діяльну участь в студенському житті, а осівши в Петербурзі як адвокат, відіграє видатну ролю в житті української колонії. За часів української революції бере чинну участь в будові нової держави. На еміграції Корчинський, відійшовши від партійної роботи, віддався господарсько-освітній праці на галицькому ґрунті з яким цілком зжився та вважав Галичину своєю рідною землею, як і вона вважала Його своїм сином.

Хай же галицька земля буде Йому пером.

Карають за мовчанку

В Городку Яг. притрапилось отаке: Письмом з 25. IX. ц. р. місцеве староство наложило на місцевого пароха о. Епіфанія Роздольського гривну в сумі 100 зл. з заміною на 5 днів арешту за... „оказане в мейоцу публічнем демонстрацийней нехенці для паньства польскеґо пшез то, же дня 15 серпня з оказії урочистосці Цуду над Віслом в обецносці репрезентантуф владз і войска тенденцийне помінол зупелнем мільченем моменти з тон урочистосьцьом звйонзане“.

Лектори українського Робітничого Університету

В 39. ч. „Голосу“ в дописі п. А. Л. п. н. „Український Робітничий Університет“ подано, що на лекторів (надруковано помилково „ректорів“) У. Р. У. запрошено проф. д-ра Андрусяка, проф. Теслю, проф. Є. Ю. Пеленського, дра Музику. Від проводу лекторів У. Р. У. дістали ми вияснення, що запрошено не лікаря д-ра Музику, тільки лікарів дра Щуровського й д-ра Малиса, а крім того ще о. д-ра Кладочного, мра Ковалика й проф. Котовича.

Арештування

Політична поліція дня 23. ц. м. перевела ревізії і арештування між українцями в Тернополі. Арештували уряд. „Українбанку“ С. Кутового, абс. гімназії Л. Будну, Є. Рудівну й Євг. Петерзілівну. Арештовані перебувають в поліційних арештах. Причина арешту невідома.

Вийшли з в'язниці

По уморенні слідства вийшли із стрийської в'язниці: Вітрук Іван Теодор, Войцеховський Василь, Кавка Микола, Камінський Василь, Кізюк Іван, Коцко Мелания, Кунда Василь, Леськів Іван, Марчук Семен, Мазур Петро, Малик Микола, Мушеник Олекса, Пауш Павло, Пауш Евстахія, Попадюк, Петрушка Василь, Роїк Василь, Роїк Степан, Скорик Олена, Салдан Ярослав, Тимків Василь, Федак Степан Ярослав, Ярошко.

Арештування

Дня 12. жовтня ц. р. арештували Ярослава Єтаруха в Моршині, де перебував на лікуванні. В останніх днях перевезли його до в'язниці у Львові.

Наша кооперація в 1936 р.

На основі білянсу всеї української кооперації за 1936. р., що його зладив Статистичний Відділ Ревіз. Союзу Українських Кооператив у Львові, слідний помітний зріст майже у всіх ділянках кооперації. І так: 1) В 1936. р. прибуло 84 кооператив. Прибуло теж поважне число членів — районових молочарень. 2) В Централях, Окружних Осередках і низових кооперативах зросли торги пересічно на 30,4 проц. 3) В Центробанку поважно зросли кредитові обороти (135,2 проц.) і дальше наростають обороти райфайзенок (27,2 проц.). 4) Вкладки ощадности в кредитових кооперативах зросли пересічно на поверх 1.000 зл. в кожній одиниці. 5) Збірна білянсова квота зросла на 12,8 проц. 6) Зросла чиста білянсова надвишка особливо в цілім виді кооператив для загального закупу й збуту. 7) Власне майно (без чистої білянсової надвишки) зросло на 974.040 зол.

Розв'язання читальні

Дня 28. вересня ц. р. до виділу чит. „Просвіта“ у Волсвині наспіло письмо від старости в Сокалі, на основі якого припинено діяльність чит. „Просвіта“. В мотивах подано, що хлопці зґаданого села ночами робили вправи пальною зброєю.

Засуд за крісові набої

Дня 8. жовтня ц. р. засуджено Василя Потягача і його зам. сестру Катерину Шпортало з Дришева (Бережанщина) по місяцеві в'язниці з завішенням на 2 роки за те, що найдено коло їхнього дому кілька крісових набоїв не до ужитку, з яких тільки два були порожні.

Розв'язання українських установ в Коломийщині

Повітове коломийське староство розв'язало в Березові Вижнім дів читальні „Просвіта“ (на Лазах і на Рівнях), Кружок „Р. Ш.“ і „Союз Українок. В Бані Березькій розв'язано читальню ім. Б. Хмельницького й читальню ім. Т. Шевченка, „Кружок Р. Ш.“ і „Союз Українок“. Розв'язання цих товариств станиславівський воєвода затвердив.

Згоріло збіжжя двом колоністам

На колонії Хівра, борщівського повіту, вибухла пожежа в загороді колоніста Марціна Стронча. Згоріло збіжжя і рільниче приладдя. В пів години пізніше вибухла пожежа в загороді другого колоніста в цій самій колонії в Павла Прухняка. Згоріло збіжжя. Причина пожежі невідома.

Розв'язання „Сокола“ і чит. „Просвіти“

Зборівське староство розв'язало т-во „Сокіл“ в Залізцях і чит. „Просвіта“ в Загірї. У мотивах сказано, що товариства своєю діяльністю переступили статутові межі, що у випадку т-ва „Сокіл“ проявлялося теж у формі „військових вправ“.

„Перший етап“ автономії Закарпаття

Перед трьома місяцями ухвалили закон про компетенції краєвого губернатора Закарпаття. Цей закон входить в життя з 8. жовтня ц. р. Дорадчим органом губернатора є Губерніяльна Рада. Вибір Губерніяльної Ради відбувся дня 4. жовтня в Ужгороді. За статутом губерніяльна Рада складається з 6 членів краєвого виділу, 9 членів вибраних краєвими делеґатами і 3 членів іменованих. З дев'яти вибраних членів: 3 — мадярів, 3 — русофілів, 3 — українців.

Заборонили посвятити прапор

Адміністраційна влада заборонила заповіджене на день 10 ц. м. посвячення прапору філії „Просвіта “ в Підгайцях.

Убивство і підпал в Ставчанах

Дня 6 ц. м. 20-літній Микола Куспісь застрілив в помешканні свойого брата Павла, поляка Яна Бенґовського. Потому підпалив дім свойого сусіда Павла Халамая та стодолу брата Павла. В часі пожежі Микола Куспісь стрілив ще до війта Ставчан Фелікса Махновського, ранючи його важко в живіт. Куспісь намагався підпалити ще інші будинки та його зловила поліція і розброїла.

Виселили з пограничної полоси

Дня 19 вересня повітове староство в Долині виселило Миколу Стефанишина був. політ. в'язня з Тростянця і Ярослава Петеша з Болехова урядовця філії „Просвіта“ в Болехеві на час 10 літ. Перед тим поки виселили, адм. влада домагалася усунути їх від культурно-освітної праці в культурних установах.

Розв'язали т-во „Сокіл“

Повітовий бучацький староста розв'язав т-во „Сокіл“ в Переволоці, як причину подаючи „захолочування публичного порядку“. Тво „Сокіл“ в Переволоці належало до одного з найкращих у Бучаччині.

ЗАСТУПНИКІВ-кореспондентів у кожному місті пошукує аґенція „Універсум“, Скарбківська ч. 35, І. пов. На кошти кореспонденції долучити значок за 50 сот.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

З А Я В А

Довідавшись як-слід від п. Лепкого про шкоди, які приносить нікотина і тютюн, прирікаємо пеерд цілим нашим селом і цілим українським загалом, що з нинішнім днем перестаємо курити, на що даємо власноручні підписи.

Дичка, рогатин. пов. 6. X. 1937.

Василь Кандога, Левко Мирослав, Іван Надрічний, Кулинич Василь, Михайло Кулинич, Кулинич Осип, Вовк Михайло, Захарків Іван, Сташків Микола, Якимів Стефан, Сташків Василь, Бабський Іван, Захарків Іван.

Нам пишуть

З ЯВОРІВЩИНИ

ЗВІЛЬНЕНІ З В'ЯЗНИЦІ

Ще 8. лютого ц. р. застрілено на шляху між Ляшками і Тучапами солтиса Холодя. В зв'язку з тим арештовано Льва Шкреметка службов. ОСК в Самборі, Дільного Василя з Чолгинь, Кушніра Петра, Бубіся Михайла, Біґуна Теодора, Тиндика Антона і Дмитра Бубена, всіх активних робітників на культ.-освітньому полі. — По сімох місяцях слідства їх звільнено з Окр. Суду в Перемишлі в дні 30. вересня ц. р. Слідство, ведене під замітом доконання злочину з арт. 97. і 225., уморено з браку доказів вини.

НАПАДИ

Останніми часами Яворів є тереном нападів на наших громадян. І так в липні ц. р. тяжко побито філіяльного організатора п. О. Білинського, дещо пізніше рідношкільного проф. І. Алексевича, незабаром бібліотекаря міської Читальні інж. Бориса Володимира, а на днях п. Остапа Кобицю з Малого Передмістя. Публична опінія вказує на місцевих комунарів, як справників тих нападів.

„ДУМА З-НАД ДНІПРА“

Драматичний Ґурток Чит. „Просвіти“ ім. О. Маковея на Великому Передмісті виставив в дні 3. X. 1937. драму П. Марчука „Дума з-над Дніпра“. Вистава була підготована дуже добре. Всі, без вийнятку, актори вив'язалися із своїх роль якнайкраще так, що публика була захоплена головно гуртовими сценами. В нас (це мабуть і всюди) дається дуже відчути недостачу відповідних національно виховних п'єс. Дійсно наш репертуар, що складається з таких „перел“ як „Сатана в бочці“, „Знімчений Юрцьо“, „Майстер Копитко“, „Захотіла пана, втратила Івана“ і т. п. не може ніяк впливати виховуючо на публику та зовсім не причиняється до вироблення нац. світогляду, але густо-часто просто деморалізує її („Гріхи молодости“). Громадянство хоче вистав, що мали б національно-виховний зміст та тим самим сповняли б ролю для росту національної свідомости.

„Дума з-над Дніпра“ заслуговує вповні на назву виховної. Слова її героїв прості, різкі — як простою і твердою є душа селянина-повстанця, що не гне спини перед комісарем а каже: „кусати, бити, а не обнімати ноги того, що тебе б'є. Проклинати замало!“. Велике враження робила деклямація малого Юрчика, що кінчилася словами: „Ми змиємо ганьбу неволі!“

Додати треба, що всі актори — це робітничий елемент (за вийнятком Марусі). Підготовив виставу секретар читальні п. Степан Линда. Моральна користь велика — матеріяльна мабуть менша, бо інтеліґенція Яворова за вийнятком кількох осіб не явилась так, що хіба думати, що старше громадянство збойкотувало виставу. К.

ІЗ ЛЬВІВЩИНИ

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКИХ ПРОМИСЛОВИХ ВИРОБІВ НА НОВ. ЗНЕСІННЮ

В десятиліття свойого існування влаштувала місцева кооператива враз із „Комітетом пропаґанди рідного промислу й торговлі“ показ промислових українських виробів. В гарно прибраній численними експонатами українських фірм залі відбулося в неділю 10. жовтня ц. р. відкриття тієї скромної з браку місця, але вміло влаштованої вистави. В офіційній частині представник Рев. Союзу начеркнув розвій нашої кооперації зазначуючи, що такі, як сьогоднішнє, кооперативні свята вказують напрям все нових і нових етапів праці в рямцях кооперації. Із дальших точок Свята кооперативного слід відмітити обидві деклямації (п. Поліщук і С. Кравців) та деякі хорові.

Після офіційної частини влаштовано ряд сценок-реклям поодиноких фірм. Деякі напр. як: „Елеґант“, „Дендра“, Веселка“ випали дуже добре, беручи під увагу, що укладав їх сам „Комітет“ який і так мав роботи аж забагато з виставою промислових виробів. В кожному випадку кооперативне Свято на Новому Знесінні вповні осягнуло свою ціль: розбудити в численних приявних гордість із нашого українського промислу та спонукати їх направду здійснювати клич „свій до свого“.

(Докінчення з 6-ої сторінки.)

Незалежно від того наспівають вже від поодиноких наших громадян і установ зобов'язання на постійні щомісячні датки на допомогу студентству. Ось дві перші наші установи: Кожного місяця зобов'язалися виплачувати Комітетові Допомоги Студентству: Кооп. Український Нар. Дім, Мізунь Старий по 5 зл., П. Т. Фірма То-п, Львів по 10 зл. Сума цих одноразових датків виносить 550 зл. Щомісячні зобов'язання — 25 зл.

Всім П. Т. Жертводавцям Комітет складає щиру подяку. Комітет повідомляє, що датки надіслані досі до Редакції „Діло“ на загальну квоту 1.235 зл. передала згадана Редакція на конто Комітету в Центробанку.

За Краєвий Комітет Домоги Україн. Студентству:

Др. П. Цимбалістий, голова — Др. Кон. Чехович, секретар

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ
ДРАМА ІВАНА ТОБІЛЕВИЧА
п. з.:
СЕРБИН
запевнить Вам моральний і матеріяльний успіх.
Набувати в усіх книгарнях! — Грошеві замовлення слати: Пром-Банк, Львів, Ґродзіцьких 1. (для В-во Горон).
Ціна примірника 1.50 зол., пересилка 25 сот. 2 примірники 2.50 зол. з пересилкою.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ:

„Гість“: Допис надрукуємо, тільки мусите подати підписи двох громадян села, які стверджували б правдивість поданих Вами фактів.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Місяць жовтень — це місяць змагань за здоровий український часопис!

Тому, що багатьох кольпортерів поміщених на чорній листі шкідників „Голосу“ вирівнюють уже залеглі довги, будемо поміщувати чорні листи що два тижні, щоб дати змогу всім довжникам постаратись вирівняти довги.

Вп. Витвицька Маруся, Кол. Часопис висилаємо постійно. Просимо прислати поквітування грошевих вплат на передплату.

Вп. Стецик Волод., Сосн. Подайте, коли Ви одержали першу посилку „Голосу“ і скільки.

Вп. Іванків Дам'ян, Кол. Часопис здержуємо. Вирівняйте залеглість.

Вп. Тицко Іван, Розг. Часопис здержуємо. Вирівняйте залеглість.

Вп. Атаманчук Василь, Коз. Зворотн часопису одержуємо дуже пізно. Поданих в листі передплат ми не одержали. Часопис до кольпортажі А. В. висилаємо.

Вп. Дзюник Евген, Чорт. Часопис висилаємо постійно.

Вп. Каплун Володимир, Вит. На місце „Обріїв“ видаємо „Напередодні“.

Вп. Вередин Остап. Пишіть безпосередно до нас. Останнього Вашого листа одержали щойно 8. ц. м. Подайте свою точну адресу. Привіт!

Вп. Курчик Іван с. П. Соз. Довг виносить 9.70 зл. Часопис здержуємо.

Вп. Кушнір Мик., Бор. Часопису не здержали. Передплата заплачена до 15. жовтня ц. р. Неодержані числа висилаємо.

Вп. Матчишин Григорій, Кр. Просимо подати свою попередню адресу, по одержанню подамо Вам рахунок.

Вп. Бородач Василь. Пришліть нам поквітування грошевих вплат.

Вп. Букало Петро, Ль. Просимо подати свою адресу.

Вп. Кришталович Ярос., Поз. Довг виносить 1.95 зл. Часописи висилаємо. Привіт!

В АДМІНІСТР. „ГОЛОСУ“ ЗЛОЖИЛИ:

На добродійні цілі:

Збірка на Чесн. Хреста в Купечволі 5 зл., Збірка в Жовкві 5 зл., Кружок „Р. Ш.“ в Підмихайлівцях 5.10 зл. Попель Василь, Кульчиці 0.50 зл.

ВСТУПАЙТЕ! КУПУЙТЕ!
до
Новоотвореної української
Мануфактурної крамниці
ОСИПА ПОКОТИЛА
в Сокалі, вул. Ожешкової 1.

ЗАМОВЛЯЙТЕ!
Двокольоровий портрет князя
ЯРОСЛАВА ОСЬМОМИСЛА
арт. мал. А. Павлося
виданий у пам'ять 750-тих роковин Його Смерти.
Розмір: 31x44 в ціні 85 сот., 47x60 в ціні 2.20 зл.
Замовлення слати:
В-во „УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА“, ЛЬВІВ, Домініканська ч. 11. II пов. Ч. пер. Розр. 166.

ПОЗІР БЕРЕЖАНЩИНА!
Шкільні прибори, книжки, ноти, папери закуповуємо всі
в КНИГАРНІ М. СТ. ЛЕВИЦЬКОЇ
БЕРЕЖАНИ, РИНОК 10.

Взуття з боксової шкіри
української мех. гарбарні
АСТРА
в Стрию
є найтриваліше.
Домагайтеся всюди наших виробів.

ГОДИННИКАР П. Карпинець
Львів, Домініканська 7.

Маємо шану повідомити Вп. Громадянство ,що ми відчинили висилкову торгівлю, торговельно-реклямову агенцію і бюро полагоди п. н. „УНІВЕРЗУМ“, Львів, Скарбківська 35, I. пов. тел. 218—68.
мґр. Р. Кульчицький і Спл.

Модерні українські
РАДІОПРИЙМАЧІ „Е-СОМР“
для вибагливих слухачів
на сезон 1938 — вже появилися
і є до набуття у фірмі:
„Е-СОМР“
ЛЬВІВ, ул. СИКСТУСЬКА ч. 29. Проспекти і цінники даром.

Льокуйте творчо свої ощадкості
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, Ґродзіцьких 1. І. п.

ШТУЧНІ ПОГНОЇ, НАСІННЯ,
СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІ МАШИНИ
й усе потрібне у сільському господарстві
купите дешево і добре тільки
в ЦЕНТРОСОЮЗІ

Цукорки й помадки
шоколяди, солодке печиво і морозиво
всюди і завжди купує й домагається кожен Українець й Українка тільки
ВИРОБУ ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ФАБРИКИ
„ФОРТУНА НОВА“
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 23.

Не страшна, ні холодна осінь, ні люта зима! бо крамниця
БОГДАНА СТАРУХА
В СТАНИСЛАВОВІ — РАТУШ
спровадила велику скількість найкращих осінних і зимових річей на:

Трикоти, убрання, куртки, светери, постіль, ковдри, плащі, коци, білля

й усе, що тільки кому потрібне.
Спішіть усі до своєї крамниці. Від кожного закупу йде процент на Рідну Школу.

Українські Видавництва
ДРУКУЮТЬ
свої видання на папері
з одинокого українського
СКЛАДУ ПАПЕРУ
„ТО-П“

В кооперативах, складах Народної Торговлі, крамницях Маслосоюза й українських індивідуальних купців
ПАКУЮТЬ
тільки в торбинках
з одинокої української
МЕХАНІЧНОЇ ФАБРИКИ
паперового опакування
М. АТАМАНЮК І С. МУРИН
Львів, вул. Городецька ч. 36. Тел. 283-67.

для Вас немає іншої
„ЕЛЕҐАНТ“
тільки українська паста до взуття
„ЗОРЯ“ — ЛЬВІВ, ВУЛ. КОРДЕЦЬКОГО Ч. 51.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові, Чарнецького 26.